

Lakmé — V. Neelus, Gerald — E. Eesmaa

"Õhtuleht", 8. X 1954

Sõgishooaja esimese uuslavastusena andis RAT „Estonia“ L. Delibes'i ooperi „Lakmé“. Ooperi „Lakmé“ tugevaks küljeks on muusika meloodiarikkus ja huvitav koloriit, kuigi selle dramaturgilises ülesehituses esineb suuri puudusi. Viimastel lähemalt peatumata mainime ainult, et tähtsaim tegevustiku konflikt põhjustab tegur — alistatud, rõhutud hundude ja inglased vallutajate vaheline lahendamatu antagonism — ei kajastu ooperi muusikas peagu üldse või nähtub ainult minimaalsel määral.

Mis siis õigustab „Lakmé“ lavaletomist? Meid veetleb puhtahingelise hindutari sügav armastus, tema siirad ja õilsad tunded. Meid haarab sügavalt selle hindutari traagiline hukkumine inglise ohvitseri kergemeelse ja avantsüürstliku käitumise tõttu. Lahkume etenduselt solvatuna inglise kolonisaatorite äärmiselt ülbest suhtumisest alistatud rahvasse. Need jooned peegelduvad teataval määral ooperi muusikas, kuid on veel rohkem rõhutatud antud lavastuses, mis pärast viimast tulet pädada õnnestunuks.

Ooperi lavaletoomine usaldati algajale lavastajale Ott Raukasele, kes selle oma esimese katse, mis on küllaltki raske, sooritas hästi. Pärast „Lakmé“ lavastust võime julgelt ütelda, et meie

„LAKMÉ“

äärmiselt vähene ooperilavastajate kaa-der on juurde saanud uue lootustandva jõu, kellele edaspidi võib anda veelgi vastutusrikkamaid ülesandeid. Ott Raukas on suutnud lihtsate vahenditega, efektiivselt, näidata lepitamatut vastuolu alistatud rahva ja ülbete koloniseerijate vahel, on suutnud selgesti esile tuua hindu rahva moraalse üleoleku lõbu- ja seiklusjanulistest inglasedest. Seejuures on lavastaja vältinud muusikaga vastuollu sattumist. On küll ka üksikuid nõrgemaid kohti, nagu näiteks turustseen 2. vaatusel algul, kus tundub liigselt mõttetut askeldamist ja rabelemist. Samuti on samas stseenis vähe põhjendatud inglise madruste tootsemine (partituuris on see selgelt motiveeritud, laval aga jääb arusaamatuks). Gerald'i tapmise katse 2. vaatusel lõpus nõuaks lähimõeldumat tegevust kogu ansambli.

Osatäitjaist oli kõige vastutusrikkam partii nii laululiselt kui ka mänguliselt Veera Neelusel nimiosalisena. V. Neelus omab väga päindlikku ja puhtakõhelist koloratuursopranit, mis on Lakmé'le osa jaoks väga sobiv. Seepärast õnnestus tal eriti hästi vokaalne külg, sellele vaatamata, et see on äärmiselt raske ja nõudlik. Väga kergelt, lihtsalt ja efektselt kõlas Lakmé'le kuulul „Legend“ („Kellukeste aaria“). Mis puutub aga Lakmé'le kuju loomisesse, siis tekib siin mõningaid kriitilisi mõtteid. Suhteliselt paremini õnnestus V. Neelusel esimene vaatus, kus ta veenvalt ja siiralt väljendab oma tütarlapselikku õrnost ja nooruslikult puhkevat tundeid. Palju aga jätsid soovida dramaatilised momendid 2. ja 3. vaatuses. Hirm oma armastatu saatuse pärast teises vaatuses ja ooperi traagiline finaali vajaksid sügavamalt elamuslikku tõlgitust. V. Neelusele peab soovitama mitmekesisemat hääle tämbriliste nüansside kasutamist elamuste skaala avaramaks väljatoomiseks.

Enno Eesmaa inglise ohvitseri Geraldina esines hästi. Eriti peab hindama noore solisti suurt tööd väga nõudliku laulupartii omandamisel. Solist tabas ka põhiliselt õige joone inglise ohvitseri kõhkleva ja teataval määral pealiskaudse kuju edastandmisel. Juba algusest peale kahtleme Gerald'i tunnete sügavuses ja lõpplahendus tõendab

meie kahtluste õigsust. Seda joont oleks soovitatav mõningate nüanssidega veel enam süvendada.

Haaravaimaid rolle kogu ooperis on hindu preestri, Lakmé isa Nilakanta kuju, kes peab endas kehastama kogu hindu rahva põhjendatud vihkamist näruste inglise kolonisaatorite vastu. See joon nähtus mõjuvalt osatäitja Aaro Pärna mängus, kes võinuks tunnuda tõelise vabadusvõitlejana, kui ainult ooperi materjal seda võimaldaks.

Teised inglise aristokraatia esindajad esinesid laval usutavalt ja põhjustasid publikus nende mentaliteedi väljasaerimise, mida oligi tarvis. Ellen ja Rosa, kuberneritiltred, vastavalt Aino Kõlvandi ja Linda Selistemäe esituses, käitusid peenelt karikeeritud naiivsusega ja löid osade väiksusest hoolimata huvitavad tüübid. Väga karakterne kuju oli eelmiste kasvatajana mrs. Bentson Madli Poola esituses (teises koosseisus Leida Soom). Inglise ohvitser Frederic Ants Aasma ja Georg Otsa kehastused on lahendatud põhiliselt õigesti, näidates täielikult ükskõikset, hoolimatut suhtumist rõhutud rahvasse. See hoiak, mis ooperi õigeks mõistmiseks on äärmiselt tähtis, õnnestus paremini ja oli selgemini lahti mõtestatud Georg Otsal.

Nilakanta teenijad Mallika ja Hadzi, vastavalt Ludmilla Issakova (teises koosseisus Enna Maripuu) ja Heino Raudami esituses, mõjusid sümpaatselt ja soojalt.

Tantsud Senta Otsalt olid huvitavad ja sobivad üldisse miljöösse.

Orkestrit juhatas Priit Nigula, kes oma ülesandega üldiselt toime tuli, kuigi orkestrilt oleks kohati oodanud peenemat varjundirikkust vastavalt Delibes'i väga värvikalt orkestreeritud partituurile.

Lavakujundus Voldemar Haasilt rahuldab täielikult.

Kokku võttes peab RAT „Estonia“ tänavuse hooaja esiklavastust hindama kiitvalt.

H. Külvan